FN FAKTA.

Foto: Svenska FN-förbundet/Moa Källström

Tre medlemmar i Svenska FN-förbundet fotograferade vid organisationens kongress 2018.

FN-FAKTA: FN-RÖRELSEN

Världens FN-förbund – folkens rörelse till stöd för FN

Endast stater kan bli medlemmar i FN men för personer och organisationer som vill främja FN-tanken och globalt samarbete finns i merparten av världens länder möjlighet att engagera sig i ett FN-förbund. Svenska FN-förbundet är sedan länge ett av de största och mest aktiva FN-förbunden i världen.

SVENSKA FN-FÖRBUNDETS HISTORIA

Strax efter första världskriget upprättades Nationernas Förbund i syfte att förhindra nya omfattande krig. Svenska FN-förbundets historia sträcker sig ända tillbaka till 1929 då Svenska Föreningen för Nationernas Förbund bildades. Den bytte senare namn till Svenska föreningen för ett nytt folkens förbund. I och med att Nationernas Förbund misslyckades med att förhindra andra världskrigets utbrott 1939 slutade denna organisation i princip fungera och i stället grundades Förenta Nationerna (FN) 1945.

1944 slogs Svenska föreningen för ett nytt folkens förbund samman med två andra organisationer: Nordiska Föreningen Mellanfolkligt Samarbete för Fred och Svenska kommittén av Världssamling för Fred. Den nya organisationen tog namnet Mellanfolkligt Samarbete för Fred. Dess första ordförande (1944-1956) var riksdagsledamoten Kerstin Hesselgren.

Då endast stater kan vara medlemmar i FN hade idén om en folklig rörelse till stöd för den nya världsorganisationen stark medvind runt om i världen. Redan 1946 bildades FN-förbundens världsfederation WFUNA (World Federation of United Nations Associations). Mellanfolkligt Samarbete för Fred anslöt sig till federationen året efter, 1947. Samma år bildades den första FN-föreningen i Sverige, Västsvenska FN-föreningen (som sedan blev Göteborgs FN-förening), och i nära samarbete med den började tidningen Världshorisont ges ut i Göteborg.

Mellanfolkligt Samarbete för Fred ändrade 1952 namn till Svenska FN-föreningen Mellanfolkligt samarbete och, fem år senare (1957), till Svenska FN-förbundet. Då bankiren Olof Aschberg, som grundat och finansierat Världshorisont, gick bort 1960 erbjöds Svenska FN-förbundet att ta över ägarrollen för tidningen, vilket också skedde 1961.

Vid denna tidpunkt hade FN-förbundet lokaler på Kronobergsgatan i Stockholm. Organisationen jobbade främst med kursverksamhet, producerade skolmaterial och skrev artiklar om FN-frågor som tidskrifter kunde prenumerera på. Inkomsterna kom främst från skolmaterialet.

Under de kommande decennierna passerades två milstolpar. Den första var att fokus skiftades från att anslutna riksorganisationer var förbundets främsta bas till att lokala FN-föreningar i stället blev det. Styrelsen antog ett mål om att det skulle bildas en lokal FN-förening i varje kommun och en tjänst som organisationssekreterare inrättades, med syfte att få igång FN-föreningar runt om i landet.

Den andra milstolpen gällde organisationens mandat. Från Mellanfolkligt samarbete hade man tagit över en strikt policy att inte ta ställning i sakfrågor utan bara tillhandahålla faktamaterial om FN och globala frågor. Men under 1970-talet gjordes en intern utredning som kom fram till att FN-förbundet faktiskt skulle kunna uttrycka en åsikt i vissa frågor. Omsvängningen ledde till att stora riksorganisationer som Röda Korset och Rädda Barnen lämnade förbundet i protest (Rädda Barnen återkom senare).

Påverkansarbete förblev dock en liten del av FN-förbundets verksamhet under både 80- och 90-talet. Den avgörande omsvängningen, från information till påverkan, har skett under 2000-talet.

SVENSKA FN-FÖRBUNDET IDAG

Vid millennieskiftet låg Svenska FN-förbundets fokus på att producera material och på att informera skolor och allmänhet om FN. Sedan dess har verksamheten utvecklats kraftigt och antalet anställda har nästan tredubblats. Opinionsbildning och påverkansarbete har blivit allt viktigare, den lokala FN-rörelsen har utvecklats, en omfattande ungdomsverksamhet har vuxit fram, konceptet FN-skola har introducerats framgångsrikt, utvecklingssamarbete har inletts med andra FN-förbund och en satsning på insamling till FN:s fältarbete har etablerats och blivit alltmer central, med företagssamarbeten som en viktig komponent.

Idag har FN-förbundet ca 5 400 individuella medlemmar organiserade i 81 lokala FN-föreningar och åtta distrikt. FN-förbundet är fortsatt också paraplyorganisation för svenska folkrörelser som stödjer FN-tanken och har som sådan omkring 80 anslutna riksorganisationer. 39 gymnasieskolor runt om i landet har valt att utveckla sin globala profil i samarbete med FN-förbundet och får kalla sig FN-skolor. Samtidigt samarbetar förbundet med ett flertal företag och privata givare som bidrar till insamlingsverksamheten på en mängd olika sätt.

Svenska FN-förbundets högsta beslutande organ är kongressen som sammankallas vart tredje år. Däremellan leds arbetet av en styrelse och en heltidsarvoderad ordförande, från juni 2018 Annelie Börjesson. I Stockholm finns ett kansli med ca 30 anställda under ledning av generalsekreterare Petra Hallebrant och biträdande generalsekreterare Eva Rundgren Forsberg.

Lokal organisationer: 16 procent av FN-förbundets individuella medlemmar är aktiva i någon av landets FN-föreningar. På många håll samarbetar en grupp föreningar inom ramen för ett s k FN-distrikt. En kull med ca 25 ungdomsambassadörer rekryteras också varje år och anordnar egna aktiviteter runt om i landet.

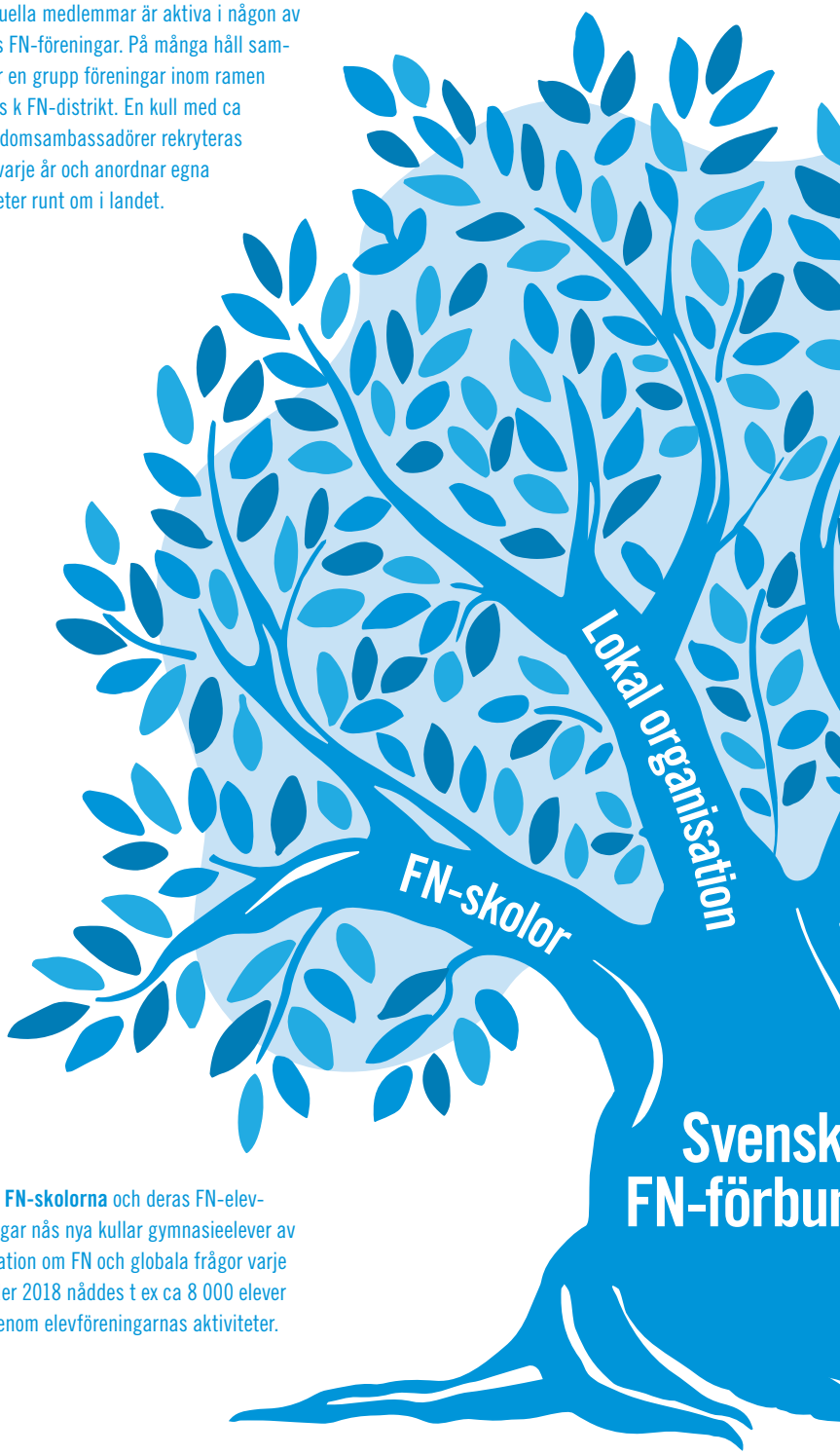

Genom **FN-skolorna** och deras FN-elevföreningar nås nya kullar gymnasieelever av information om FN och globala frågor varje år. Under 2018 nåddes t ex ca 8 000 elever bara genom elevföreningarnas aktiviteter.

FN-förbundets arbete är baserat på Agenda 2030 och FN:s tre pelare:

- *Fred, säkerhet och nedrustning*
- *Hållbar utveckling*
- *Mänskliga rättigheter*

Utifrån dessa sakfrågeområden arbetar FN-förbundet med utbildning, kommunikation, granskning, påverkansarbete, internationellt samarbete och stöd till FN:s fältarbete. Ett flertal projekt bedrivs för att samla in pengar till viktigt fältarbete som saknar tillräckliga resurser. Projektet Minor bedriver insamling till förmån för FN:s minröjningsorganisation UNMAS, som leder och samordnar FN-systemets arbete mot minor och andra explosiva lämningar av krig. Projektet Skolmat stödjer världslivsmedelsprogrammet WFP och dess mångåriga och framgångsrika arbete med gratis skolmat till barn i fattiga områden. Projektet Flicka handlar om flickors rättigheter och de insamlade medlen går till FN:s befolkningsfond UNFPA och dess banbrytande arbete mot barnäktenskap och könsstympning i Etiopien.

Sedan 2013 bedriver FN-förbundet även en katastrofinsamling till förmån för WFP:s insatser i och omkring Syrien. All insamling går via FN-förbundets 90-konto (PG 90 05 63-8) och granskas av Svensk Insamlingskontroll.

Svenska FN-förbundet är alltså inte en del av FN-systemet utan en svensk civilsamhällesorganisation. Förbundet samarbetar dock med flera FN-organisationer och har rätt att använda FN:s symboler och färger. Förbundet har rådgivande status i Ecosoc, FN:s ekonomiska och sociala råd, vilket bl a innebär en möjlighet att lägga fram förslag till rådet och även delta som observatör under olika möten och konferenser.

På hemmaplan i Sverige har FN-förbundet tät kontakt med regeringsföreträdare, riksdagsledamöter och myndigheter i frågor som rör FN och svensk FN-politik. FN-förbundet finansierar sin verksamhet genom bl a bidrag från Sida, Forum Syd, Utrikesdepartementet, privatpersoner och företag samt genom avgifter och försäljning.

Läs mer om Svenska FN-förbundet och dess arbete på *www.fn.se*.

Ett 80-tal **riksorganisationer** är anslutna till FN-förbundet och bidrar till att ge tyngd åt dess röst. Bland dem återfinns allt ifrån fackförbund och studieförbund till organisationer som reprsenterar kvinnor, ungdomar, religiösa samfund, etniska grupper och olika särintressen.

FN-förbundet bedriver insamling till förmån för viktiga delar inom FN:s fältarbete som saknar tillräcklig finansiering. I detta sammanhang har samarbetet med olika **företagspartner** blivit allt viktigare.

Svenska FN-förbundets fokusfrågor 2019-2021

Fred och säkerhet:
– Motverka allvarliga folkrättsbrott
– Motverka minor och kärnvapen

Hållbar utveckling:
– Främja jämlikhet
– Främja samhällets ägandeskap för Agenda 2030

Mänskliga rättigheter:
– Stärka flickors och kvinnors egenmakt
– Stärka civilsamhällets demokratiska utrymme och rätten till organisering
– Sverige ska leva upp till rasdiskrimineringskonventionen

Foto: Svenska FN-förbundet/Jesper Prytz

Det finns drygt 100 FN-förbund i världen. På bilden pratar representanter för Svenska FN-förbundet med förbipasserande på ett torg i Örebro.

DEN INTERNATIONELLA FN-RÖRELSEN

FN-förbundens världsfederation WFUNA (World Federation of United Nations Associations) arbetar med att organisera världens folk i nationella FN-förbund och verkar för ett effektivare och starkare FN. I dagsläget finns FN-förbund i över hundra länder. En lista över världens alla FN-förbund finns på www.wfuna.org.

Federationen har kontor i New York, Genève, Bryssel och Seoul och generalsekreterare är Bonian Golmohammadi från Sverige, tidigare generalsekreterare för Svenska FN-förbundet. Organisationens högsta beslutande organ är plenarmötet som sammankallas minst vart tredje år.

WFUNA har, liksom Svenska FN-förbundet, rådgivande status i Ecosoc men även olika typer av representation i och samröre med en lång rad andra FN-organisationer, däribland Unesco, Unctad och Unicef.

Svenska FN-förbundets tidigare ordförande Aleksander Gabelic satt länge i WFUNA:s exekutivkommitté men i dagsläget har Svenska FN-förbundet ingen representant i federationens ledning. Svenska FN-förbundet deltar dock alltid i plenarmötet och skickar även en ungdomsrepresentant till det parallella ungdomsmötet. Vid den senaste WFUNA-plenaren i Dominikanska republiken i oktober 2018 representerades Sverige av Petra Hallebrant och Annelie Börjesson. Sebastian Qvist var ungdomsrepresentant.

Svenska FN-förbundet bedriver internationellt utvecklingssamarbete tillsammans med FN-förbunden i Georgien, Armenien, Tanzania och Demokratiska republiken Kongo. Arbetet syftar till att stärka deltagandet för ungdomar och civilsamhälle i processer som rör konfliktlösning och mänskliga rättigheter och att stärka genomförandet av de globala målen på lokal nivå. Inom ramen för samarbetet erbjuder Svenska FN-förbundet praktikplatser hos sina systerorganisationer i Georgien, Armenien och Tanzania.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Samverkan mellan världens folk är en förutsättning för en fredlig och positiv global utveckling och när läget i världen är problematiskt behövs FN-rörelsen mer än någonsin. Alla kan bidra till FN-arbetet – här är några förslag på vad DU kan göra:

Engagera dig lokalt!

På ca 90 orter i Sverige finns lokala FN-föreningar som kontinuerligt arbetar för att informera om globala frågor och engagera lokalsamhället för en bättre värld. I föreningen kan du träffa andra engagerade medlemmar, delta i olika aktiviteter och vara med och utforma verksamheten. Vi behöver fler aktiva personer i rörelsen. Kontakta FN-förbundet på 08 462 25 40 eller sök din närmaste förening på *fn.se!*

Bli månadsgivare!

Bli månadsgivare till något av FN-förbundets projekt: Flicka, Skolmat eller Minor! Dina pengar blir ett värdefullt bidrag till arbetet för att främja flickors rättigheter, ge barn utbildning eller röja minfält. Att bidra kontinuerligt, som månadsgivare, är särskilt värdefullt då det bidrar till stabilitet och långsiktighet i insatserna. Du kan också välja att stödja de krigsdrabbade i Syrien. *Se fn.se/manadsgivare.*

Värva en medlem!

Ju fler medlemmar FN-rörelsen har, desto starkare blir vi! Genom att värva en kollega, kompis eller familjemedlem som medlem i Svenska FN-förbundet är du med och skapar en ännu större FN-rörelse i Sverige. Att bli medlem är enkelt och billigt. Besök *fn.se/medlem* eller ring 08 462 25 40. Tillsammans gör vi skillnad!

Bli medlem i FN-förbundet!

Ring 08-462 25 40 eller ansök på *fn.se/medlem*

EN BÄTTRE VÄRLD

FN-förbundet
UNA SWEDEN

FN-fakta nr 1/19: FN-rörelsen. Text: AnnaLena Karlsson Andrews.
Faktabladet kan beställas från FN-förbundet (upp till 10 ex gratis, porto tillkommer).
E-post: info@fn.se · Telefon: 08 – 462 25 40 · Webb: www.fn.se